

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters) aan hoge commissaris te Djakarta (Schürmann), 22 sept. 1951

Mede namens Blom.

Zend U heden in aansluiting op eerder aangeboden bescheiden, tekst antwoord Nederlandse Regering dat 15 dezer aan Supomo werd gegeven. De tekst is te beschouwen niet als een nota aan de Indonesische Regering, doch als mondeling antwoord aan Supomo persoonlijk.

Voornaamste punten volgen hier te Uwer informatie avant aankomst Supomo:

Nederlandse Regering betreurt premature karakter van Indonesische wens om zo kort geleden opgebouwde structuur der betrekkingen te herzien. Vrijwillige aanvaarding door Indonesische afgevaardigden der RTC en bevredigend overleg in kader der Ministersconferenties doen betwijfelen of deze herziening wel zo dringend noodzakelijk is. Nederlandse Regering is overigens bereid naar aanleiding van Indonesische wensen mede te werken aan gezamenlijke bestudering der vraag, welke herziening van basis der verhoudingen voor beide partijen aanvaardbaar is en bevorderlijk kan zijn voor goede onderlinge verhouding en vruchtbare samenwerking. Nederlandse Regering kan niet bij voorbaat stellen, dat Zij instemt met opheffing Unie. Eerst wanneer ten volle duidelijk is, welke samenwerkingsregeling als vervanging mogelijk, kan geoordeeld worden over Unie-opheffing.

Nederlandse Regering beveelt het houden van voorbereidende besprekingen aan in de vorm van informele gedachtenwisselingen. Vaststelling van tijdschema wordt afgewezen, doch Nederlandse Regering is bereid informele voorbereidende besprekingen zo spoedig mogelijk doen beginnen.

Nederlandse Regering constateert, dat Indonesische Regering blijft prijs stellen op gezonde samenwerking. Nederlandse Regering meent dat Nederlands-Indonesische verhoudingen alsmede welslagen van te houden besprekingen zeer gediend zouden zijn wanneer Indonesische Regering haar voornemen zou realiseren om ook zelf bij te dragen in verbreiding van inzicht, dat bevredigend verloop van te voeren overleg, resulterende in Nederlandse bereidheid om Unieovereenkomst door ander verdrag te vervangen, zou leiden tot ontstaan van verhoudingen op gezonde basis.

Nederlandse Regering is verwonderd over ter sprake brengen van punt der pensioenbetalingen, hetgeen buiten kader der Indonesische hoofdbezwaren, welke van politiek psychologische aard zijn. Aanroeren van dit punt zou niet passen in door Indonesische Regering gevraagde overleg en zou overleg in ieder geval ten zeerste bemoeilijken.

Nederlandse Regering suggereert dat partijen wederzijdse zuiver materiële verplichtingen bij te openen besprekingen niet in geding zullen brengen en verzoekt Indonesische instemming. Nederlandse Regering wijst er op dat naleving Uniestatuut gewenst zolang Unie bestaat en noemt in dit verband te houden Ministersconferentie. Weigering van Indonesische Regering om aan conferentie deel te nemen maakt ongunstige indruk in Nederland. Naleving bestaande overeenkomsten juist van grote betekenis voor bepaling Nederlandse gezindheid t.o.v. aangaan nieuwe en andere verbintenissen. Nederlandse Regering geen bezwaar Unieconferentie in Nederland te houden, indien psychologische bezwaren tegen Djakarta. Nederlandse Regering bepleit sterke handhaving mogelijkheid wederzijdse preferentiële behandeling, waarvan zelfs mogendheden met meestbegunstigingsclausule uitgesloten zullen zijn en vraagt terzake instemming Indonesische Regering.

Nederlandse Regering had evenals Indonesische Regering behoefte Nieuw-Guineaprobleem in gesprek te betrekken, ook al ziet zij geen aanvaardbare oplossing. Van belang is wel bespreking van invloed van onopgelost blijven van dit geschil op wederzijdse betrekkingen. Alleen wanneer partijen aanvaarden, dat naast voortbestaan Irianprobleem toch samenwerking op

gezonde basis mogelijk is, heeft overleg over herziening der structuur van verhoudingen zin en zal Nederlandse Regering dit standpunt tegenover Staten-Generaal waar kunnen maken. Indonesische stelling dat Nederland overeenkomsten inzake Nieuw-Guinea schond, wordt afgewezen. Oordeel Indonesische Regering wordt gevraagd.

Overleg met Kamercommissies waarover slotzin van Peters 111 handelt, leidde tot gedachtenwisseling waarvan kristallisatie overeenkomt met voorgaande Regeringsantwoord. Verslag van het verdere verloop volgt spoedig.